

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/3/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313204931
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2313204931.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobkyne: K. A., rod. T., nar. X. A. XXXX, trvalo bytom H. J., R. H. XXX/XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Darina Solárová, ul. Škultétyho 3, 040 01 Košice-mestská časť Staré Mesto, IČO: 31 943 683, proti žalovanej: Rapid life životná poisťovňa, a.s. v konkurze, Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, o zrušení rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 29. marca 2016 č. k. 23C/34/2013-210, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zrušil rozsudok arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetínskej 41 v Košiciach sp. zn. 2C/2860/2012 z 19.1.2012, s tým, že II. o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 53, § 54 ods. 1 prvá veta O.z. (zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov); čl. 1 ods. 1, čl. 2 písm. b/ a c/, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 4 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“); § 4 ods. 8, § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZOS“); § 35, § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“); § 243d E.p. (zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov) a § 151 ods. 3, § 159 ods. 1 a § 372w O.s.p. (zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov).

Vecne dôvodil, že žalobkyňa žalobou doručenou súdu 26.2.2013 žiadala, aby súd zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetínskej 41 v Košiciach, sp. zn. 2C 2860/2012 z 19.1.2012 v plnom rozsahu vrátane výroku o trovách konania. V žalobe uviedla, že dňa 4.2.2013 prevzala rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2C 2860/2012 a v tomto rozsudku jej bolo uložené aby do piatich dní od doručenia rozhodcovského rozsudku zaplatila žalobcovi peňažnú sumu vo výške 51,45 eur a trovy rozhodcovského konania 276 eur.

Vychádzal zo zisteného skutkového stavu veci, podľa ktorého medzi stranami sporu bola dňa 23.10.2007 uzavretá poisťná zmluva č. 4366490130. Podľa časti XVII ods. 7 a (resp. ods. 8, ak sa na poistenie vzťahujú poisťné podmienky s účinnosťou od 1.1.2010) príslušných všeobecných poisťných podmienok vzniká podpisom poisťnej zmluvy poisťovni osobitná pohľadávka voči žalobkyňi, ktorá zodpovedá nákladom poisťovne vynaloženým na uzavretie poistenia. Takto vznikala poisťovni pohľadávka voči žalobkyňi vo výške 51,45 eur. Podľa časti XV. poisťných podmienok, ktoré sú súčasťou poistenia sa

vzájomné spory medzi účastníkmi konania prejednávajú v rozhodcovskom konaní podľa zákona č. 244/2002 Z.z. V návrhu na začatie rozhodcovského sa uvádza, že rozhodcovská doložka odkazujúca explicitne na časť XV. Všeobecných poistných podmienok (ďalej aj „VPP“) bola samostatne dohodnutá v rámci osobitných dojednaní k poistnej zmluve. Osobitné dojednania sú opatrené samostatným podpisom žalobkyne a sú umiestnené ako samostatný a technicky oddeliteľný text na osobitnej strane poistných podmienok. V návrhu na začatie rozhodcovského konania žalovaná uvádzala, že žalobkyňa nebola nijako donucovaná akceptovať rozhodcovskú doložku, mala možnosť osobitné dojednania nepodpísať. Dňa 19.1.2012 arbitrážny súd v Košiciach konajúci bez nariadenia pojednávania pod sp. zn. 2C 2860/2012 prostredníctvom rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca vydal rozhodcovský rozsudok v ktorom bolo uložené K. A., nar. X.XX.XXXX, aby do 5 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku zaplatila žalobcovi - Rapid life životná poisťovňa, a.s. 51,45 eur a trovy rozhodcovského konania 276 eur alebo aby v tej istej lehote podala odpor na súde, ktorý rozhodcovský rozsudok vydal. Z rozhodcovského rozsudku nie je zrejmé prečo bola žalobcovi prisúdená suma 51,45 eur, je tu len odkaz na časť XVII. poistných podmienok. Čo sa týka trov rozhodcovského konania, je tu len odkaz na sadzobník trov bez špecifikácii sumy 276 eur.

Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni doručený 4.2.2013. Uviedla, že napáda rozhodcovskú doložku, ktorá nebola individuálne dojednaná, pretože nemohla ovplyvniť obsah rozhodcovskej doložky, ale len či ju podpíše alebo nie. Namietala aj nesprávne právne posúdenie veci rozhodcovským súdom.

Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci je otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol a ktorá je upravená v čl. XV. VPP žalovanej, podľa ktorej všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní, je podmienkou individuálne dojednanou (ako tvrdila žalovaná) a v negatívnom prípade, či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka).

Žalobkyňa uzatvorila so žalovanou poistnú zmluvu dňa 23.10.2007. Zmluvu dojednávala so sprostredkovateľom a vo VPP v časti XV. je obsiahnuté dojednanie o rozhodcovskom konaní. Obsahom je dohoda poisťovne a poistníka o tom, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. V závere všeobecných podmienok je ako osobitné zmluvné dojednanie pod číslom 01/2007 znovu dojednaná rozhodcovská doložka vo forme samostatnej tabuľky, s uvedením textu: „poisťník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle časti XV. všeobecných poistných podmienok. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.“

Práve na základe takto dojednanej rozhodcovskej doložky v poistnej zmluve bol dňa 19.1.2012 pod sp. zn. 2C/2946/2012 vydaný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, Košice, ktorým bola žalobkyni uložená vyššie uvedená povinnosť.

Rozhodcovská doložka sa tak stala súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú žalovaná v rámci svojej podnikateľskej činnosti použila v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu spotrebiteľov.

Smernica vychádza nie z minimálneho okruhu nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať, ale zo vzorového okruhu klauzúl. V konečnom dôsledku sa okruh neprijateľných podmienok de lege lata uvedený v § 53 ods. 4 O.z. upravil postupne viacerými novelami až po uplynutí transpozičnej lehoty (napr. neprímeraná sankcia pod písm. k/ bola upravená až novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008, kým hlavná transpozícia bola vykonaná zákonom č. 150/2004 Z.z. účinným od 1.4.2004.

Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly. Zároveň sa však umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, čo umožnilo upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, (čl. 8 smernice).

Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (arg. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 O.z.). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 O.z., a teda nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v O.z. Nemožno napríklad vylúčiť, že súd so zreteľom na ostatné zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie,

teda že neobstojí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa.

Súd poukázal na kritériá neprijateľnej podmienky, za ktorú sa považuje podmienka, ktorá 1. je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, 2. spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, 3. nerovnováha musí byť daná v neprospech spotrebiteľa.

O doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu (porov. uznesenia Krajského súdu v Trnave vo veciach sp. zn. 10CoE 153/2011, sp. zn. 10CoE 230/2011, sp. zn. 10CoE 109/2011). Právna veda na tento problém reaguje J. P.: „Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojím konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ (In: Štandardné zmluvy, str. 214, Vydavateľ Aleš Čeněk, 2010).

Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ O.z. je svojím obsahom najbližšie problémovej doložke „...vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“. Uvedené ustanovenie sa má vykladať z pohľadu spotrebiteľa a jeho ochrany a nie z pohľadu dodávateľa. Podľa dôvodovej správy k § 53 ods. 4 písm. r/ O.z. „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“. Teda podľa P. doložku nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ O.z. nie je len o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa nezvratne arbitráži.

Ako je zrejmé zo smernice, na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O typovú zmluvu vrátane rozhodcovskej doložky ide aj v predmetnej právnej veci. Nepochybne ide o štandardnú typovú zmluvu medzi podnikateľom a spotrebiteľom (čl. 1 ods. 1, čl. 2 písm. b/, c/ Smernice).

Súd prvej inštancie zastáva názor, že pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd. Súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne („sólo“) vyjednávanie nedávalo zmysel.

Poskytovanie spravodlivosti musí mať svoje limity a musí aj pre súkromnoprávnu sféru arbitrov. Ide o rozhodovanie o právach a právom chránených záujmoch osôb, ktoré môže výrazne zasiahnuť do života ľudí a ak sa majú akceptovať pri poskytovaní spravodlivosti súkromnoprávne prvky, tak len s jednoznačnými garanciami vylučujúcimi pochybnosti o férovom arbitrážnom konaní vrátane rozhodcovskej zmluvy. Doložky nemôžu predstavovať pasce pre spotrebiteľov za účelom čo najskoršieho privodenia exekúcie.

Podľa obsahu spisu dodávateľ preukázateľne navyiac nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, rozdiel od zásad občianskeho súdneho konania, nepredstavil mu pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť súkromný „súdny“ proces a nedal mu po preukázateľnom poučení na výber rozhodnúť sa (pre porovnanie § 90 ods. 3 Zákona o platobných službách). Aj procesné pravidlá rozhodcovského súdu ponímajúce kontraktálnu inkorporáciu prostredníctvom rozhodcovskej doložky sú súčasťou zmluvného vzťahu a ako formulárový produkt podliehajú súdnej kontrole neprijateľnosti zmluvných podmienok. Ak povinný spotrebiteľ mal vyjednať súkromný „súdny“ proces, mal by nepochybne poznať tieto pravidlá. Súd si nedokáže predstaviť rokovanie spotrebiteľa o rozhodcovskej doložke a jej perfektné individuálne zmluvné vyjednanie, ak spotrebiteľ nepozná jeho obsah (vedľajší predmet zmluvy). Je takmer notoriou, že v rámci uzatvárania spotrebiteľských zmlúv sa dileri nezmieňujú o podrobnostiach a procesných pravidlách rozhodcovského konania. Získavanie podpisov spotrebiteľov pod údajné individuálne vyjednanie má kampaňovitý rozmer. Tvrdenie o tom, že si takýto proces vyjednal spotrebiteľ a pritom nepoznal jeho obsah, je poznačené neudržateľnou tendenciou dosiahnuť arbitráž, s čím je spojené ďalšie zvýšenie nákladov spotrebiteľa.

O to sa ale súd musí postarať, pretože štát má medzinárodný záväzok chrániť hospodárske záujmy spotrebiteľov (čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ).

Príloha smernice, ktorá obsahuje zoznam nekalých podmienok, ustanovuje pod písm. q/,... najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory nepodliehajúce právnym ustanoveniam, výhradne arbitrážou...“

Ide o vzorový zoznam, a preto aj keby odporúčanie pod písm. q/ smernica neobsahovala, vlastne by to nemalo praktický význam a dopad pre slovenského zákonodarcu, ktorý mohol upraviť okruh neprijateľných podmienok podľa vlastných predstáv. Ak je nerozhodujúce, či vzorový zoznam vôbec obsahuje klauzulu o rozhodcovskej doložke, je rovnako irelevantné, ak zoznam obsahuje určité znenie týkajúce sa rozhodcovskej doložky. V konečnom dôsledku slovenský zákonodarcu ani neprevzal znenie smernice pod bodom q/ prílohy v jej znení. Rovnako je nerozhodujúce, či sa bude operovať termínom „doložka“ alebo „podmienka“ v prílohe smernice.

Znenie smernice má význam pre postup súdu pri výklade a aplikácii generálnej klauzuly uvedenej v § 53 ods. 1 O.z., pretože už len tým, že tvorca smernice osobitne v prílohe poukázal na niektoré klauzuly, nepochybne tak urobil preto, že majú vysokú potenciú spôsobiť v praxi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Tým, že je v rámci prílohy smernice spomínaná aj arbitráž, je treba mať v aplikáčnej praxi súdov osobitne na zreteli arbitráž, čo prvostupňový súd ani najmenej nepodcenil, práve naopak.

Môže sa vyskytnúť otázka, či by vôbec spotrebiteľa napadla myšlienka namietat' neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Tu súd poukazuje na nutnosť objektívneho posúdenia rozhodcovskej doložky a nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita. Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 O.z.) a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodit' všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú. Toto konanie je prejavom nerešpektovania práv spotrebiteľov, resp. reflexiou absencie neustrannosti a nezaujatosti rozhodcu.

Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach sa ponúka napríklad osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Arbitráž môže fungovať, ale za transparentných podmienok ako efektívny prostriedok ochrany a keď aj spotrebiteľ rozumie, o čo v prípade rozhodcu ide. Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v O.z. Naproti tomu nevhodné predkladanie podmienok predstavuje jednu z nekalých obchodných praktík (klamlivá obchodná praktika; § 8 ods. 4 ZOS. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok versus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera.

Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú praktiku pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, súd neprijíma, a odsudzuje ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú doložku.

Súd prvej inštancie poukázal na judikatúru súdneho dvora [...je nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky (Océano, Mostaza Claro (bod. 25-27), Godard (bod 61), ASTURCOM (bod 51), uznesenie POHOTOVOST' (bod 50), Pannon a iné]. To isté platí, pokiaľ ide o rozpor rozhodcovskej doložky s generálnou klauzulou. Tiež poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR z 24.2.2011, IV. ÚS 55/2011-19, v ktorom ústavný súd podporil judikatúru na ochranu spotrebiteľa, a z ktorého rozhodnutia citoval: „Zákon explicitne nekonfrontuje navzájom inštitút dobrých mravov a inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky. Odvolací súd nezaznamenal ani v judikatúre pomenovanie týchto inštitútov súkromného práva. Každopádne na to, aby sa skonštatovala blízkosť týchto inštitútov z hľadiska ich významu a zákonom sledovaného cieľa ratio legis, netreba použiť ani zložité výkladové metódy. Pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku, aj takto sa dajú definovať dobré mravy, ak tomuto kritériu zmluvná podmienka nevyhovuje, prieči sa dobrým mravom. Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej, rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd

exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi.“

Dodávateľ s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania. Dodávateľ musí počítať s tým, že plnenie z nekalej podmienky mu súd nemôže vymôcť.

Predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa rozumie „najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lesť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody (pre porov. § 4 ods. 8 ZOS).

Názor, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu, nie je dôsledný. Bez toho, aby súd in abstracto nejako spochybňoval materiálnu právoplatnosť právoplatných rozhodcovských rozsudkov, pri ktorých došlo k rešpektovaniu právnych predpisov, je treba poznamenať, že podľa § 35 zákona č. 244/202 Z.z. o rozhodcovskom konaní („ZoRK“) má rozhodcovský rozsudok sice rovnaké účinky, ale len pre účastníkov konania a nie pre všetky štátne orgány, ako je tomu v prípade rozsudku všeobecného súdu (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Podľa § 35 ZoRK „....., má doručený rozsudok pre účastníkov konania rovnaké účinky“.... Exekučný súd a ani iný štátny orgán tak nie je pri právnom posúdení a výkone jemu štátnou mocou priznaných právomocí viazaný rozsudkom súkromného rozhodcu založenom na neplatnej rozhodcovskej doložke, čo je ipso facto prirodzenou reflexiou jeho súkromnoprávnej povahy a jednoznačným vyjadrením hraníc jeho právnych účinkov.

Súd poukázal na odklon od spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia KS v Prešove z 27.9.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31.12.2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak sice spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. ...“

Európsky súd pre ľudské práva nevidel porušenie čl. 6 Dohovoru v prípade, že z podstatných dôvodov došlo k prelomeniu účinkov veci právoplatne štátnym súdom judikovanej (porov. § 64 rozsudku Zehentner v. Rakúsko).

Podľa čl. 6 ods. 1 Smernice „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“.

Európska komisia vo svojich pripomienkach uviedla, že „pokiaľ ide o zásadu efektivity, t.j. o požiadavku, aby vnútroštátne procesné predpisy neznemožnili alebo nesťažili nadmerne výkon práv uznaných právom Únie, zdá sa, že pokiaľ sa ust. § 45 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní uplatňuje aj na prípady, keď požadované plnenie je v rozpore s právom Únie, povinnosť vnútroštátneho súdu zastaviť exekučné konanie bez návrhu (ex offa) predstavuje dostatočné zabezpečenie uplatnenia tejto zásady“ (bod 33 pripomienok EK vo veci C-76/10).

Podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa“.

Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení. To platí aj vo vzťahu, keď zmluvný vzťah obsahuje aj vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy (záložné zmluvy, ručiteľské zmluvy, dohody o zrážkach zo mzdy, rozhodcovské zmluvy a pod.).

Možnosť zmeny obsahu štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zrejmé, že ide o rovnosť len formálnu. Aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom tzv. súdnou kontrolou (porov. rozsudky Mostaza Claro C 168/05, Océano Grupo Editorial SA C 240/98-C 244/98).

Snaha názorovo uprednostniť jednostranný výklad zákona zo strany žalovanej evidentne naráža na ciele práva Európskej únie, ktoré musí štát naplniť. Medzinárodná zmluva vrátane Zmluvy o fungovaní EÚ má

po jej ratifikácii prednosť a v hierarchii právnej sily je nad zákonom (čl. 7 ústavy). Lojalita k aktom EÚ je zásadná a rešpektovanie judikatúry súdneho dvora je principiálnou otázkou. Súd nechce relativizovať význam princípu právnej istoty vyplývajúci z právoplatného rozhodnutia ale na druhej strane ak ide o výnimočné a závažné okolnosti a naplnenie cieľov práva EÚ, súd ich má naplniť.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR vo veci 6Cdo 1/2012, ktoré prelomovo poukazuje na princíp ochrany spotrebiteľa. Aj keď ústavnoprávna ochrana a ochrana základných práv a slobôd, medzi ktoré patrí aj vysoký záujem na ochrane spotrebiteľa (čl.38 Charty „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa“) má subsidiárnu povahu, ciele tejto ochrany sa musia stať súčasťou rozhodovania všeobecných súdov. Aj súd v predmetnej veci je súdom Európskej únie a rámec jeho rozhodovania je meritorne určený Zmluvou o fungovaní EÚ, Chartou Európskej únie a smernicou (v predmetnej veci najmä článok 6 smernice).

Ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa má vykonať v režime pravidiel verejného poriadku, a teda pravidiel, ktorých dodržiavanie musí štát bezpodmienečne vyžadovať (čl. 50 uznesenia súdneho dvora POHOTOVOSŤ/Korčkovská).

Podľa čl. 3 ods. 2 smernice „Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou“.

V danom prípade evidentne ide o vopred dodávateľom naformulované zmluvné klauzuly vrátane časti o rozhodcovskom konaní a rovnako je zrejmé, že spotrebiteľ nemôže meniť formulárovú zmluvu ani obsah rozhodcovskej zmluvy vrátane rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. Cieľ smernice garantovať súdnu kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok sa týka 1. dodávateľom vopred naformulovaných klauzúl a 2. bez možnosti meniť ich obsah. Je pritom irelevantné, či niektorú časť zmluvy dodávateľ osobitne spotrebiteľovi navrhol.

Na porovnanie, ak by záložná zmluva, či iný zabezpečovací prostriedok nebol podmienkou uzavretia zmluvy, ale išlo by o typové akty (formulárové na opakované použitie), bolo by značne problematické konštatovať, že súd nemá právo vykonať súdnu kontrolu formulárových podmienok. V danom prípade formulárových podmienok arbitráže.

Nemožno akceptovať, že všetky rozhodcovské zmluvy dohodnuté so spotrebiteľom sú individuálne vyjednané len z dôvodu, že spotrebiteľ uviedol o jeden podpis v zmluve navyše. Úplne by sa strácal cieľ a zmysel súdnej kontroly formulárových podmienok, ktorých obsah spotrebiteľ nemôže nejako zmeniť. Spotrebiteľ mohol rozhodcovskú doložku ako celok prijať alebo odmietnuť, a na otázku, či si rozhodcovskú doložku vymienil, možno iba ťažko odpovedať kladne, keďže jej obsah, vrátane relevantných pravidiel rozhodcovského procesu zjavne nepoznal.

Platí, že za podmienku, ktorá nie je individuálne vyjednaná, sa považuje podmienka, ktorá bola vopred naformulovaná a spotrebiteľ nemôže meniť jej obsah. Ak by podstatu individuálne vyjednanej zmluvnej podmienky determinovala bez ďalšieho možnosť výberu, zo súdnej kontroly by boli vylúčené všetky formulárové typové zmeny a doplnky k pôvodnej zmluve, keďže bolo len na spotrebiteľovi, či k formulárovým zmenám pristúpi. S tým sa súd nemôže stotožniť, keďže by došlo k popretiu zmyslu a cieľa ochrany práv spotrebiteľa (Smernice 93/13/EHS) a k spochybneniu ochrany a podpory efektívneho vnútorného trhu EÚ očisteného od nemorálnych zmluvných klauzúl. Vo formulároch môžu byť pre spotrebiteľa dôležité, ale aj nepotrebné veci, no spoločným znakom za každých okolností je, že spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah formulára. Buď ho akceptuje alebo zmluva nevznikne. Súdna kontrola bola vytvorená práve z dôvodu ochrany pred diktátom formulárových zmlúv, vrátane formulárových zmien a doplnkov pripravených vopred dodávateľom. Uvedený cieľ odporca náležite nedocenil, resp. nesprávne interpretoval, o to viac, že ide o medzinárodný záväzok Slovenskej republiky k EÚ.

Tento záver možno vystihnúť z judikatúrneho vývoja súdneho dvora v rozhodnutí Pohotovosť/Korčkovská (bod 50.). Preto aj ochrana poskytovaná súdom vo vzťahu k neprijateľnej zmluvnej podmienke je o presadení noriem vyššej právnej sily a záväzku štátu prijať všetky kroky nevyhnutné na to, aby nekalá podmienka spotrebiteľa nezaväzovala. Pri dôslednom aplikovaní judikatúrnych záverov súdneho dvora tak aj prvostupňový súd ako článok súdnej sústavy EÚ a ako orgán členského štátu EÚ postupoval náležite a rozhodol vecne správne tým, že poskytol ochranu spotrebiteľovi pred nekalou rozhodcovskou doložkou.

Nevhodné predkladanie zmluvných podmienok sa týka smernice Európskeho parlamentu a Rady z 11.5.2005 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004

(„smernica o nekalých obchodných praktikách“). Súd pripomína, že OZ v rovine vnútroštátnej zakotvuje normatívne mantinely posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

Na strane žalovaného je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ si vo svetle vyššie uvedených požiadaviek (nielen formálne) individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere popri nedôslednej argumentácii neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky. Nie spotrebiteľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaní, ale dodávateľa zaťažuje bremeno presvedčivo preukázať individuálne vyjednanie (§ 53 ods. 3 O.z.). Z predloženej zmluvy nevyplýva individuálne vyjednaná rozhodcovská zmluva a žalovaný neoznačil žiadne iné relevantné dôkazy. Ak si spotrebiteľ individuálne vyjednal rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne (podľa predstáv spotrebiteľa) vyjednal aj podmienky arbitráže. Z obsahu spisu však takýto záver rozhodne nemožno prijať. Dôvodne teda možno konštatovať, že žalovaná si dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky nespĺnila.

Žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť obsah predmetnej doložky. Mohla ju buď prijať ako celok alebo odmietnuť. Obsah tejto rozhodcovskej doložky bol dodávateľom (žalovanou) vopred pripravený a na jej obsahu žalobkyňa nijakým spôsobom neparticipovala. Už len tento samotný fakt spochybňuje tvrdenie žalovanej, že ide o individuálny návrh žalobkyne na riešenie prípadného sporu v rozhodcovskom konaní. Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať v súlade s cieľom smernice, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutá, ak bola pripravená vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (čl. 3 ods. 2 Smernice).

Z obsahu spisu a napokon aj tvrdenia samotnej žalovanej nevyplýva, že by ako dodávateľ vysvetlila žalobkyňu význam rozhodcovskej doložky, pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť tento proces a po preukázateľnom poučení, jej dala na výber sa rozhodnúť. Preto, ak napríklad spotrebiteľ mal vyjednať tento súkromný proces, mal by nepochybne tieto pravidlá poznať. O nich však v spise tiež niet žiadnej zmienky. Preto tvrdenie žalovanej o tom, že takýto proces si dojednal spotrebiteľ (v danom prípade žalobkyňa) a pritom nepoznala jeho obsah, je z pohľadu vykonaného dokazovania neudržateľné.

V predmetnej veci napr. trovy rozhodcu prevyšujú niekoľkonásobne vymáhanú istinu pohľadávky vo výške 51,45 eur, pričom trovy rozhodcovského konania predstavujú 276 eur. Už len táto skutočnosť predstavuje neprimeranosť arbitrážneho procesu.

Súd sa aj preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná medzi stranami. Predkladanie takto dohodnutých rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže, nevenujú pozornosť tejto časti formuláru, pretože táto doložka je zakotvená do všeobecných zmluvných podmienok vyhotovenej v štandardnej rozhodcovskej zmluve, na samostatnom liste - hárku papiera, súd považuje za nevhodné.

Súd poukázal na judikatúru Súdneho dvora a na tú skutočnosť, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky (Mostaza Claro, bod 25. - 27., C 168/05, Océano Grupo Editoria, Asturcom, a iné).

Dodávateľ (žalovaná) s odbornou starostlivosťou musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky, má poznať aj dôsledky ich používania.

Predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa rozumie „najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenie z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovanie služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušenie zmluvnej slobody (§ 4 ods. 8 ZOS). Žalovaná svojím podaním z 30.11.2015 žiadala žalobu zamietnuť aj z toho dôvodu, že zákonom č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní bolo s účinnosťou od 1.1.2015 v čl. V zaradené ustanovenie § 243 d zák. č. 233/1995 Z.z., ktoré sa dotýka aj účinkov rozhodcovského rozsudku, ktorý je predmetom konania. Podľa tohto ustanovenia rozhodcovské rozhodnutie, ktoré vzniklo pred 1.1.2015 a ktoré nebolo dané na exekúciu do 31.3.2015 prestáva účastníkov konania zaväzovať. Z tohto vyplýva, že na ďalšom vedení súdneho konania žalobkyňa nemôže mať právny záujem. V danom prípade odpadol dôvod viesť súdny spor. Žalobkyňa prostredníctvom právnej zástupkyne uviedla, že niet procesného dôvodu na zamietnutie žaloby.

Z prechodných ustanovení k § 372w O.s.p. účinným od 1.1.2015 vyplýva, že spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorých sa začalo konať na súde a ktoré sa do 1.1.2015 právoplatne neskončili, prerokujú a dokončia súdy príslušné na konanie podľa doterajších predpisov. Žalobkyňa prejavila nevyhnutný právny záujem na pokračovaní vo veci a má záujem na tom, aby súd vyriešil spornú otázku o tom, či je žalovanej povinná niečo plniť. Okrem

toho súd je povinný ex offo skúmať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľských zmluvách a aj z týchto dôvodov bolo nutné vo veci rozhodnúť pričom mala žalobkyňa na tom právny záujem. Vzhľadom na zložitosť prípadu súd v súlade s ust. § 151 ods. 3 O.s.p. rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie žalovaná, s návrhom na jeho zmenu zamietnutím žaloby a priznaním jej náhrady trov konania. Mala za to, že napadnutý rozsudok je z dôvodu absencie riadneho odôvodnenia nepreskúmateľný a arbitrárny. Uviedla odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p., za použitia § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., ako aj dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a) O.s.p. za použitia § 237 O.s.p. a porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Mala tiež za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec aj nesprávne právne kvalifikoval a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vytkla súdu, že sa neriadil ust. § 157 ods. 2 O.s.p., čím zároveň porušil základné právo žalovanej na súdnu a inú právnu ochranu, garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj právo na spravodlivý proces garantované v čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len "Dohovor"). Ak má byť splnený jeden z účelov súdnej jurisdikcie, totiž požiadavka výchovy k zachovávaní zákona... k úcte k právam spoluobčanov (§ 1 O.s.p.), je nevyhnutné, aby rozhodnutia všeobecných súdov nielen zodpovedali zákonu v merite veci a aby boli vydané za plného rešpektu k procesným právam, ale aby tiež odôvodnenie vydaného súdneho rozhodnutia vo vzťahu k zmienenému účelu zodpovedalo kritériám daným ustanovením § 157 ods. 2 in fine ods. 3 O.s.p., pretože len vecne správne rozhodnutia a náležite, t.j. zákonom požadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutia naplňajú - ako neoddeliteľná súčasť stanoveného postupu - ústavné kritéria plynúce z Listiny základných práv a slobôd (čl. 38 ods. 1) /pozri Kuhn, Z. Srovnání stylu soudního rozhodnutí v České republice, západní Evropě a USA. Soudce 1/2001, s. 8 a nasl./.. Odôvodnenie rozsudku musí byť dostatočné a zrozumiteľné tak, aby boli závery súdu preskúmateľné /pozri Bureš, Drápal, Mazanec,: Občanský soudní rád - komentár, 4. vydání, C.H.Beck, Praha 2000, str. 439 a 440/. Ak v odôvodnení rozsudku, či uznesenia súdu chýbajú skutočnosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. je takéto rozhodnutie v prípade podania odvolania nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a musí dôjsť k jeho zrušeniu (pozri napr. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. marca 1998, sp.zn. 2 Obo 8/98). Pri odôvodňovaní rozsudkov postupujú súdy prevažne tak, že najsamprv zisťujú čo z ktorého dôkazu považujú za preukázané (pričom sa dôkazy radia tak, aby na seba logicky nadväzovali a vytvárali prehľadný obraz skutkovej podstaty). V ďalšej časti odôvodnenia, keď je táto skutková podstata pojednávanej veci vyjadrená, je potrebné uviesť, čo vypovedali ostatní svedkovia alebo účastníci konania a prečo súd pokladá za rozhodné dôkazy skôr uvedené a prečo naopak neprihliadol na rozhodné dôkazy svedčiace opačným záverom. Po vymedzení vykonaného dokazovania má v odôvodnení rozsudku nasledovať posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení, ktoré súd použil. Právne posúdenie v odôvodnení rozsudku musí konkrétne poukázať na právny predpis, z ktorého súd právne posúdenie vyvodzuje /pozri R. V/68 uverejnené Bureš, Drápal, Mazanec,: Občanský soudní rád - komentár, 4. vydání, C.H.Beck, Praha 2000, str. 440/. Súčasťou práva na spravodlivý proces /čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR/ je aj princíp stanovujúci, že podľa zásad dobrého vedenia justície majú jej rozhodnutia obsahovať náležité odôvodnenia, o ktoré sa opierajú /rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci H cla Belgicko z roku 1987 (A-127, § 53)/. Jedným z princípov, predstavujúcim súčasť práva na riadny proces, ako i pojmu právneho štátu /čl. 36 listiny základných práv a slobôd - analogicky čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 Ústavy ČR, analogicky čl. 1. Ústavy SR/ a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní je i povinnosť súdov svoje rozsudky odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade keď sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú je nutné považovať takéto rozhodnutie za stojace v rozpore s čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, či analogicky s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj s čl. 1 Ústavy ČR a analogicky aj s čl. 1 Ústavy SR /Nález Ústavného súdu ČR, sv. III, Č. 34, s. 257 uverejnený v Bureš, Drápal, Mazanec,: Občanský soudní rád - komentár, 4. vydání, C.H.Beck, Praha 2000, str. 441/. Ústavný súd Slovenskej republiky vychádza pri svojej rozhodovacej činnosti z obdobných postulátov. V tejto súvislosti Ústavný súd SR už skonštatoval, že riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a

zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné." (I. ÚS 236/06).

Ústavný súd SR pritom tiež vyslovil názor, podľa ktorého: "Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú .skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces."

Súd vyhovel žalobe žalobkyne na tom základe, že vyhodnotil rozhodcovskú doložku ako neplatnú a neprijateľnú zmluvnú podmienku. Z okolností ďalej uvedených vyplýva, že tieto pre rozhodnutie podstatné závery súdu nie sú v odôvodnení rozsudku relevantným spôsobom odôvodnené čo zakladá jeho nepreskúmateľnosť ako aj arbitrárnosť.

Žalovaná v konaní poukázala na skutočnosť, že žalobkyňa podpisom na konci všeobecných poistných podmienok potvrdila, že si všeobecné poistné podmienky prečítala, vyslovila s nimi súhlas a následne obdržala jedno vyhotovenie. Žalovaná pritom zvýraznila, že zo strany žalobkyne bola podpísaná nielen poistná zmluva, ale osobitne aj Všeobecné poistné podmienky, a rovnako aj Osobitné zmluvné dojednania k poistnej zmluve. Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 pritom žalobkyňa podpísať nemusela a to bez toho, aby to malo vplyv na jej práva a povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy resp. zo všeobecných poistných podmienok. V prípade nepodpisania týchto osobitných zmluvných dojednaní žalobkyňou by rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla. V tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutia súdov, ktoré v obdobných prípadoch považovali rozhodcovskú doložku za individuálne dojednanú.

Dala do pozornosti, že Dodatkom Č. 2 k všeobecným poistným podmienkam z 21.5.2007 pre poistenie zjednávané žalovanou sa zmenila a doplnila XV. Časť všeobecných poistných podmienok o bod 9. Všeobecných poistných podmienok podpísaných žalobkyňou, ktorý znie: "Zmluvné strany sa dohodli na nižšie v tomto odseku uvedenom osobitnom spôsobe individuálneho ovplyvnenia obsahu poistného vzťahu zo strany poistníka. Dojednania tohto článku (XV. Časť) môže poistník v lehote 30 dní od podpisu poistnej zmluvy zo strany

poistníka individuálne odmietnuť bez toho, aby tým bol dotknutý alebo akýmkoľvek spôsobom podmienený zvyšok poistného vzťahu a iné dojednania týchto poistných podmienok. Odmietnutie rozhodcovského konania vykoná poistník písomne. Písomný prejav vôle poistníka o odmietnutí rozhodcovského konania musí byť poistovní doručený najneskôr 30. deň od podpisu poistnej zmluvy poistníkom." Dodatkom Č. 2 k všeobecným poistným podmienkam z 21.5.2007 pre poistenie zjednávané žalovanou sa časť XVII. Všeobecných poistných podmienok doplnila o ods. 11b, ktorý znie: "Pokiaľ poistník uzavrel poistnú zmluvu po 21. máji 2007 (čo je aj daný prípad povinného) a pokiaľ k právnemu režimu podľa XV. Časti týchto VPP podpisom VPP a zároveň podpisom bodu 2. Osobitných zmluvných dojednaní (čo povinný rovnako v danom prípade učinil) pristúpil, má právo XV. Časť týchto VPP odmietnuť v lehote 30 dní od vydania dodatku Č. 2 k VPP." Dodatok č. 2 nadobudol platnosť a účinnosť dňom 15.12.2008. Pre úplnosť je potrebné dodať, že podľa časti XVII. Záverečné ustanovenia Všeobecných poistných podmienok ods. 4. "od ustanovení týchto všeobecných poistných podmienok sa poisťovňa môže odchýliť, ak je to na prospech poistníka (poisteného)."

Upriamila pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 MCdo 14/2011, ktorý v obdobnom prípade judikoval, že "zo spisu (čl. 34 spisu) vyplýva, že bod 4.9.2 všeobecných podmienok ustanovoval, že klient má právo odmietnuť rozhodcovskú doložku uvedenú v bode 4.9.1. do 30 dní odo dňa účinnosti týchto obchodných podmienok alebo do 30 dní od uzatvorenia zmluvného vzťahu s bankou. Tento text nasvedčuje tomu, že rozhodcovskou doložkou bolo síce dohodnuté, že spory z daného právneho vzťahu bude prejednávať a rozhodovať rozhodcovský súd, spotrebiteľ mal ale podľa všetkého bodom 4.9.2. všeobecných podmienok založené právo, aby v určenej lehote dodatočne - po uzavretí zmluvy jednostranne "odmietol rozhodcovskú doložku" a tým dosiahol akési anulovanie tejto časti dohody zmluvných strán. Predmetný bod mal zrejme nezanedbateľný vplyv na prípadnú právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie a rozhodnutie sporov z právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. V súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. mali preto súdy v odôvodneniach svojich rozhodnutí vysvetliť obsah tohto bodu všeobecných podmienok a uviesť, aké práva a povinnosti z neho vyplývali a (či aj aké právne dôsledky malo toto zmluvné dojednanie na preskúvanú vec.

Súdy nižších stupňov tak ale pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí nepostupovali. Napriek vyššie uvedenému nevysvetlili v napadnutých rozhodnutiach dôvod, so zreteľom na ktorý dospeli k záveru, že spotrebiteľ nemal vytvorenú právnu možnosť konať tak, aby sa tejto doložke (jej účinkom) nepodriadol. Ich rozhodnutia sú v tomto zmysle nepreskúmateľné, čo zakladá dôvod na ich zrušenie najvyšším súdom." Súd vo svojom rozsudku dospel k záveru o tom, že rozhodcovská doložka nebola dojednaná individuálne bez toho, aby sa v súvislosti s posudzovaním problematiky individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky akýmkoľvek spôsobom vysporiadal: a) s povahou žalobcom a žalovaným uzavretými osobitnými zmluvnými dojednaniami č. 01/2007 k poisťnej zmluve a b) s možnosťou odmietnuť ustanovenia časti XV. VPP do 30 dní vydania dodatku Č. 2 k VPP, ktoré preukazovali individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky a teda zároveň aj to, že nešlo o neprijateľnú zmluvnú podmienku, c) so záznamom o požiadavkách klienta, ktoré preukazovalo na individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že záver súdu o nedostatku individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky je absolútne nepreskúmateľný a arbitrárny. V odôvodnení rozsudku sa súd taktiež nezaoberal ďalšími dôležitými a pre dané konanie významnými skutočnosťami a rozhodnutiami, ktoré žalovaný dával súdu opakovane v konaní do pozornosti, čo rovnako zakladá nepreskúmateľnosť rozsudku.

Súd sa žiadnym spôsobom nevyjadril najmä k: a) k 19. odseku (recitál) Smernice 93/13/EHS, b) chybnému prekladu Smernice 93/13/EHS pri jej transpozícii do Občianskeho zákonníka, c) judikatúre, ktorou argumentoval žalovaný v konaní a ktorá bola dôležitá pre toto konanie (viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, nálezy Ústavného súdu SR apod., rovnako aj judikatúra ESD), d) k otázke individuálnosti dojednania rozhodcovskej doložky v danom prípade s prihliadnutím na dôkazy predložené žalovanou.

Súd ďalej v odôvodnení rozsudku neuviedol, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy a z akých dôkazov vychádzal pri rozhodovaní vo veci.

Žalovaná ďalej namietala, že z rozsudku súdu prvého stupňa tiež nevyplýva či jeho záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky má nejaký vplyv na jej platnosť. Všetky uvedené nedostatky zakladajú nepreskúmateľnosť rozsudku.

Žalovaná naďalej zastáva názor, že rozhodcovská doložka medzi ňou a žalobkyňou bola dojednaná individuálne. Opačné závery súdu prvého stupňa nie sú správne ani zákonné. Opakovane poukazovala na skutočnosť, že žalobkyňa svojím podpisom na konci všeobecných poisťných podmienok potvrdila, že si všeobecné poisťné podmienky prečítala, vyslovila s nimi súhlas a následne obdržala jedno vyhotovenie. Zo strany žalobkyne boli podpísané nielen poisťné zmluvy, ale osobitne aj Všeobecné poisťné podmienky, a rovnako aj osobitné zmluvné dojednania k poisťným zmluvám. Osobitné zmluvné dojednania pritom žalobkyňa podpísať nemusela a to bez toho, aby to malo vplyv na ich práva a povinnosti vyplývajúce z poisťnej zmluvy resp. zo všeobecných poisťných podmienok. V prípade nepodpísania týchto osobitných zmluvných dojednaní žalobkyňou by rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla. Žalobkyňa tým, že podpísala osobitné zmluvné dojednania dosvedčuje aj skutočnosť, že o možnosti rozhodcovského konania vedela. Naviac sprostredkovateľ poistenia o rozhodcovskej doložke žalobkyňu poučil a žalobkyňa poskytol všeobecné poisťné podmienky na pripomienkovanie a oboznámenie. Neobstojí preto tvrdenie žalobkyne, že nebola nikým upozornená na rozhodcovskú doložku.

V predmetnom prípade žalovaná pri uzatváraní poisťnej zmluvy dala žalobkyňu na výber, či osobitné zmluvné dojednania (vrátane rozhodcovskej doložky) svojím podpisom prijme alebo nie, a tým bol naplnený základný zmysel a účel § 53 ods. 2 O. z. - zabrániť tomu, aby bol spotrebiteľ nútený pristúpiť k zmluvnému dojednaniu, s ktorým nesúhlasí len preto, že je súčasťou zmluvy, ktorú chce uzavrieť avšak nie je mu daná možnosť ovplyvniť jej obsah. Treba tiež zdôrazniť, že Osobitné dojednania obsahujú len dva stručné, jasné a zrozumiteľné body, pričom sú formálne odčlenené od ostatného obsahu VPP žalovane. Rozhodujúce je, že žalobkyňa mala možnosť vylúčiť aplikáciu danej zmluvnej podmienky, a tým sa dosiahla podstata individuálnosti tohto dojednania smerujúca k ochrane spotrebiteľa. V opačnom prípade, t. j. ak by sa odvolací súd nestotožnil s výkladom, že osobitným podpisom dojednanie obsahujúceho rozhodcovskú doložku toto zmluvné dojednanie získalo charakter individuálneho dojednanie (čo by zároveň vylučovalo neprijateľnosť tohto dojednanie ako neprijateľnej zmluvnej podmienky), by sa dosiahol výklad, podľa ktorého by každá rozhodcovská doložka uzatvorená v spotrebiteľskej zmluve bola neprípustná, čo nepochybne úmyslom zákonodarcu nebolo.

Právny vzťah medzi poisťovňou a poisťníkom vzniká na základe poisťnej zmluvy (§ 788 a nasl. O. z.). Vzájomné práva a povinnosti medzi poisťovňou a poisťníkom sú obsiahnuté v poisťnej zmluve a VPP, ktoré sú podľa § 788 ods. 3 O. z. súčasťou poisťnej zmluvy. Z právnej úpravy vyplýva, že ak má poisťný vzťah platne vzniknúť, poisťník musí podpísať jednak poisťnú zmluvu a jednak VPP. Poisťník podpisuje

súvislý text VPP ako celok. Napriek okolnosti, že poisťník podpíše VPP ako celok, nie všetky ustanovenia VPP poisťníka zaväzujú. VPP totiž upravujú množstvo ustanovení, ktoré sa stávajú obsahom poisťného vzťahu iba vtedy, ak tak uvádza a konkretizuje poisťná zmluva. Poisťná zmluva teda určuje, ktoré z radu všeobecných ustanovení obsiahnutých vo VPP sa stanú súčasťou konkrétneho poisťného vzťahu. Poisťník síce podpisuje celý súvislý text VPP, je však individuálne viazaný len tými ustanoveniami VPP, na ktoré poukazuje poisťná zmluva. Z pohľadu právnej úpravy podľa § 52 a nasl. O.z. podobná situácia nastáva, pokiaľ ide časť XV. VPP upravujúcu všeobecné pravidlá rozhodcovského konania. Poisťník podpisuje súvislý text VPP včítane časti XV. poisťných podmienok. Za tejto situácie by bola bez ďalšieho osobitného právneho úkonu časť XV. neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorou by poisťník pre jej neplatnosť nebol viazaný. Ak však poisťník ďalším samostatným podpisom pripojeným pod osobitný písomný právny úkon, ktorým sú Osobitné zmluvné dojednania, prejaví svoju vôľu, aby sa jeho spor s poisťovňou prejednal podľa rozhodcovskej doložky v rozhodcovskom konaní s odkazom na všeobecnú úpravu obsiahnutú v časti XV. VPP, potom sa časť XV. VPP stáva obsahom poisťného vzťahu ako individuálne zvolená zmluvná podmienka, ktorou je poisťník právne viazaný. Osobitné dojednania môže poisťník prijať alebo aj neprijať, má teda dve alternatívy. Neprijatie osobitných dojednaní nemá za následok to, že by poisťný vzťah nevznikol. Osobitné zmluvné dojednania sú totiž samostatný právny úkon oddeliteľný od textu VPP a poisťnej zmluvy. V prípade, ak by poisťník osobitné dojednania neprijal, potom by sa časť XV. VPP ako individuálne nedojednaná nestala platne obsahom konkrétneho poisťného vzťahu. Podpis poisťníka pod osobitnými dojednania má právny význam v tom, že potvrdzuje individuálnu vôľbu poisťníka podriaďiť sa v prípade vzniku sporu rozhodcovskému konaniu. Dôsledkom individuálnej voľby (výberu) poisťníka z viacerých alternatív je individuálne dojednaná zmluvná podmienka. Ak je neprijateľná zmluvná podmienka individuálne dojednaná (§ 53 ods. 1, 2 O.z.), potom je platná. Preto je rozhodcovská doložka, v prípade ak je zvolená formou podpísania osobitných dojednaní s poukazom na časť XV. VPP, platná a poisťník je ňou viazaný.

Žalovaná poukázala aj na skutočnosť, že žalobkyňa podpísala aj Záznam o požiadavkách a potrebách klienta, ktorý rovnako potvrdzuje, že tretia osoba (sprostredkovateľ poistenia zapísaný v zozname vedenom Národnou bankou Slovenska) odlišná od poisťovne pri osobnom stretnutí pred uzavretím poistenia vyčerpávajúco informovala žalobcu o všetkých okolnostiach súvisiacich s poistením, pričom na zázname o požiadavkách a potrebách klienta žalobkyňa uviedla, že nič ďalšie už nepožaduje vysvetliť a ani nič ďalšie "dojednať". Táto listina preukazuje, že žalobkyňa mala pred vznikom poistenia dostatok informácií o voľbe rozhodcovského konania a dostatočne vytvorenú možnosť "dojednať" aj niečo "ďalšie", t. j. iné ako napokon dojednala a podpísala. Uvedené zároveň preukazuje, že žalobkyňa mala možnosť nie „len“ osobitné dojednania nepodpísať, ale navyiac aj „dojednať“ ďalšie individuálne podmienky v rámci poisťného vzťahu, pričom túto možnosť žalobkyňa v styku s odborníkom zapísaným v zozname Národnej banky Slovenska odlišným od žalovanej, neuplatnila. Súd sa s uvedeným dôkazom vôbec nevysporiadal, čo zakladá nepreskúmateľnosť rozsudku. Dojednanie rozhodcovskej doložky v danom prípade bolo jednoznačne výsledkom slobodného rozhodnutia žalobkyne, nešlo ani o neprijateľnú podmienku, keďže žalobkyňa mohla túto podmienku individuálne ovplyvniť (aj vylúčiť) bez toho, aby tým bol ovplyvnený zvyšok poisťného vzťahu a dojednanie rozhodcovskej doložky bolo plne v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky. Žalobkyňa nevyužila svoje právo od rozhodcovskej doložky odstúpiť.

Obsah pojmu „individuálne dojednanie podmienky“ v zmluvnom vzťahu formuluje pomerne robustný dokument európskeho formátu a to "Európske princípy zmluvného práva", Tento dokument, v dôsledku rozhodnutia ESD C-OI/06, ktorý v bode 68 uvádza:

" ... Pri výklade .... je v práve spoločenstva potrebné vychádzať zo všeobecných právnych zásad. Ustanovenia o všeobecných právnych zásadách k výkladu ... možno vyvodiť z ... diela Principles of European Contract Law. Pritom ide o dielo, ktoré predstavuje spoločný základ pre zmluvné právo členských štátov:",

Súdny dvor EÚ zjavne označil Princípy európskeho zmluvného práva (EPZP) za právny základ pre zmluvné právo členských štátov Európskej únie, a teda aj za právny základ pre zmluvné právo Slovenskej republiky ako člena EU. Zásady európskeho zmluvného práva teda majú aplikačnú a interpretačnú prednosť pred vnútroštátnym právom aj v Slovenskej republike. EPZP teda nadobúdajú charakter prameňa práva, pričom k predmetnej otázke sa vyjadrujú tak, že toto vyjadrenie možno považovať za jedinečné pozitívne vymedzenie pojmu individuálne dojednanie (EPZP, IURA ed., 2009, str. 122): "Podmienka je "individuálne dojednaná" ak bola výslovným predmetom rokovaní medzi stranami. Tieto rokovania môžu viesť ku zmene alebo vypusteniu podmienky navrhnutej druhou stranou. Môže viesť aj k tomu, že podmienka zostane nezmenená."

Žalovaná má jednoznačne za preukázané, že rozhodcovská doložka uvedená v časti XV. VPP jednoznačne dohodnutá ako individuálna zmluvná podmienka a ako taká vylučuje, aby bola považovaná za neprijateľnú podmienku. Opačný záver súdu prvého stupňa, podľa ktorého rozhodcovská doložka nebola dojednaná individuálne, preto nie je zákonný a ani správny.

Kardinálnym nedostatkom v konaní súdu je podľa názoru žalovaného to, že súd v rozpore so zásadou "iura novit curia" nekonal eurokonformne pri konštruovaní svojich právnych záverov. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že súd urobil skutkový a právny záver o neprijateľnosti tejto podmienky, avšak z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, na základe čoho dospel k takémuto záveru. Tento záver je však v priamom rozpore s judikatúrou ESD C-478/99 Komisia vs Švédske kráľovstvo: "Pokiaľ ide o prílohu, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 3 smernice, táto dotknutá príloha v súlade s podmienkami čl. 3 ods. 3 obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci výpočet podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Je nesporné, že podmienka uvedená v zozname nemusí nevyhnutne byť považovaná za nekalú a naopak podmienka neuvedená v zozname môže byť považovaná za nekalú. Keďže zoznam uvedený v prílohe smernice neobmedzuje diskrečnú právomoc vnútroštátnych orgánov určiť nekalosť podmienok tak tento zoznam nemá za cieľ dať spotrebiteľom väčšie práva ako vyplývajú z článok 3 až 7 smernice."

Stručne povedané je v priamom rozpore so zmyslom a účelom smernice prepäto formalisticky stotožniť skúmanú podmienku v spotrebiteľskej zmluve s podmienkou uvedenou v indikatívnom zozname a prehlásiť ju tým pádom za neprijateľnú. Takáto prax redukcie Smernice na jej prílohu resp. implementáciu Smernice len na § 53 ods. 4 resp. § 53 ods. 5 O.z. je v priamom rozpore s účelom a zmyslom Smernice. Súd je podľa nespočetnej judikatúry ESD povinný totiž takto indikovanú podmienku následne dôsledne preskúmať najmä testom primeranosti podľa čl. 4 a až na základe takto získaných skutkových a právnych záverov môže podmienku vyhlásiť za neprijateľnú.

Vzhľadom na slovenskú deformovanú súdnu prax (tzv. "spotrebiteľská hystéria") determinovanú "prelomovými judikátmi" zväčša z prešovského KS, ktorý sa konaniu podľa čl. 4 Smernice vo svojich rozhodnutiach vyhýba, ESD už nespočetnekrát upozorňoval práve Slovensko na povinnosť konať v prípade Smernice 93/13/EHS komplexne súladne so Smernicou. Súdna prax v prípadoch takéhoto mechanického posudzovania preskúmvanej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, čisto jej textovým porovnávaním s ustanoveniami § 53 ods. 4 O.z. (resp. so zoznamom v prílohe Smernice 93/13/EHS), pričom sa opomína najmä následne kogentne vykonať, na základe zistených skutočností získaných dokazovaním, test primeranosti skúmanej podmienky - a to striktnie podľa čl. 4 Smernice (viď ESD C-478/99) - je v priamom rozpore s účelom a zmyslom smernice resp. povedané slovami z jedného vybraného judikátu prešovského KS takýto prístup reprezentuje prepäto formalistický prístup súdu, ktorý v konečnom dôsledku znamená sofistické odmietnutie spravodlivosti".

Za vadu konania pokladáme teda aj opomenutie aplikovať správnu právnu normu na zistený skutkový stav v podobe eurokonformného aplikovania judikátu ESD C-478/99 na ustanovenia vnútroštátneho právneho poriadku (§ 53 a nasl. O.z.).

V tejto súvislosti žalovaná upriamila pozornosť na rozhodnutie ESD C-342/13 z 3.4.2014 vo veci Katalin Sebestyén proti Zsolt Csaba Kovári, OTP Bank, OTP Faktoring Koveteleskezekelo Zrt, Raiffeisen Bank Zrt, v ktorom Súdny dvor EÚ vykladal článok 3 ods. 1 a 3 Smernice 93/13 a bod 1 písm. q) prílohy Smernice. „36 S ohľadom na všetky vyššie uvedené úvahy, odpoveď na odkázané otázky je, že článok 3 ods. 1 a 3 Smernice 93/13 a bod 1 písm. q) prílohy Smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušnému vnútroštátnemu súdu prináleží určiť či doložka obsiahnutá v zmluve o hypotekárnom úvere uzavretej medzi bankou a spotrebiteľom - ktorá priznáva výlučnú právomoc na rozhodovanie všetkých sporov týkajúcich sa predmetnej zmluvy stálemu rozhodcovskému súdu, ktorého rozhodnutia nemožno napadnúť opravnými prostriedkami podľa vnútroštátneho práva - má byť s ohľadom na všetky okolnosti uzatvorenia predmetnej zmluvy považovaná za nekalú v zmysle daných ustanovení. Pri tomto posúdení musí vnútroštátny súd najmä:

- overiť, či cieľom alebo následkom dotknutej doložky je zbavenie spotrebiteľa práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, alebo bránenie v uplatnení týchto práv, a
- zohľadniť skutočnosť, že oznámenie všeobecných informácií o rozdieloch medzi rozhodcovským konaním a bežným súdnym konaním spotrebiteľovi pred uzatvorením dotknutej zmluvy nemôže samo o sebe vylúčiť nekalý charakter tejto zmluvnej podmienky.“

Z citovaného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vyplýva, že rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve nie je ipso facto neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Musí sa prihliadať na všetky okolnosti uzatvorenia predmetnej zmluvy a hlavne na to či cieľom alebo následkom dotknutej doložky je zbavenie spotrebiteľa práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, alebo bránenie v uplatnení týchto práv. Na uvedenú podstatnú okolnosť treba prihliadať bez ohľadu na to či dodávateľ pred uzatvorením dotknutej

zmluvy oznámil spotrebiteľovi všeobecné informácie o rozdieloch medzi rozhodcovským konaním a bežným súdnym konaním.

V tejto súvislosti treba uviesť, že slovenská právna úprava rozhodcovského konania priznáva účastníkom rozhodcovského konania právo napadnúť rozhodcovský rozsudok na všeobecnom súde. Spotrebiteľ je pritom oprávnený požadovať, aby všeobecný súd posúdil dodržanie spotrebiteľskej legislatívy v rozhodcovskom konaní (viď § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z.z.).

Ide pritom o právne účinný prostriedok nápravy čo potvrdzuje judikatúra Ústavného súdu SR. Vo veci sp. zn. IV. ÚS 394/2012 Ústavný súd SR výslovne konštatoval, že "pokiaľ" sťažovatelia v žalobách podaných okresnému súdu zhodne tvrdia, že v okolnostiach danej veci existujú dôvody uvedené v § 40 ods. 1 písm. c), f) a g) zákona o rozhodcovskom konaní a preto žalobou podanou na príslušnom súde sa môžu domáhať zrušenia napadnutého rozsudku, je to v prvom rade všeobecný súd, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane ich práv, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu konať v tejto veci. ... Za daného stavu majú sťažovatelia pred všeobecnými súdmi k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu namietaného porušenia ich práv s tým, že v prípade, ak by okresný súd ich žalobe o zrušenie napadnutého rozhodcovského rozsudku nevyhovел, budú mať možnosť domáhať sa nápravy v opravnom konaní v rámci riadneho inštančného postupu, prípadne za splnenia zákonom ustanovených podmienok aj využitím mimoriadneho opravného prostriedku.

V spojitosti s tým je potrebné uviesť, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; ....Povinnosťou sťažovateľov je vyčerpať všetky právne prostriedky ochrany nimi označených práv, porušenie ktorých namietajú, tak ako to umožňuje právny poriadok SR."

Možnosť účastníkov rozhodcovského konania obrátiť sa na Ústavný súd SR by bola daná iba vtedy „pokiaľ“ po skončení jednoinštančného konania pred rozhodcovským súdom nie je žiadna účinná možnosť nápravy prostredníctvom všeobecných súdov, ústavný súd je oprávnený posudzovať zákonnosť a ústavnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu." (Nález ÚS SR sp.zn. III. ÚS 162/2011 z 31. mája 2011). To sa však netýka spotrebiteľských sporov a to najmä s ohľadom na vyššie citované ust. § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z. z. Rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve uzavretej podľa slovenského práva (a teda ani posudzovaná rozhodcovská doložka) preto nemôže mať za cieľ zbavenie spotrebiteľa práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, alebo bránenie v uplatnení týchto práva ani nemôže vyvolávať takýto následok. Z toho jednoznačne vyplýva, že posudzovaná rozhodcovská doložka nie je vo svetle výkladu čl. 3 ods. 1 a 3 Smernice 93/13 a bod 1 písm. g) prílohy Smernice Súdnym dvorom EU neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Na túto interpretáciu (ako eurokonformnú) majú prihliadať aj sudy v rámci posudzovania otázky platnosti dotknutej rozhodcovskej doložky.

Ako vyplýva z obsahu zápisníc z jednotlivých pojednávaní, prvostupňový súd zrejme opomenul vykonať svoju procesnú povinnosť predpísanú v § 118 ods. 2 O.s.p., a to uviesť účastníkom konania, ktoré právne významné skutkové tvrdenia považuje za zhodné, ktoré právne významné okolnosti považuje za sporné, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy nevykoná.

Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 236/2010 (s. 12, bod 4.) spôsobuje porušenie § 118 ods. 2 O.s.p. v činnosti súdu nepredvídateľnosť súdneho rozhodnutia. Najvyšší súd SR uviedol, že: „Z dôvodovej správy k § 118 ods. 2 O.s.p. pritom vyplýva/ že zaradenie tohto ustanovenia malo za cieľ zvýšiť predvídateľnosť postupu súdu a posilniť právo na spravodlivý proces. V záujme dosiahnutia predvídateľnosti postupu a rozhodovania ukladá toto ustanovenie súdu povinnosť oboznámiť účastníka konania na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež predbežným náhľadom na to/ ktoré z navrhnutých dôkazov (ne)treba vykonať. Účastníkovi konania má tým byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných oprávnení. Predvídateľnosť rozhodnutia a jeho účinkov je rovnako významná ako iné procesné postuláty; princípy legitímneho očakávania a predvídateľnosť rozhodnutia sú totiž súčasťou právnej istoty - pojmového znaku právneho štátu.“

Význam § 118 ods. 2 O.s.p. zvýraznil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí sp. zn. 3Mcdo 18/2010, kde na s. 5 pod bodom 2. uviedol, že „V nedodrhaní postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p... treba vidieť procesnú nesprávnosť, ktorá so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci viedla k zmareniu účelu sledovaného týmto zákonným ustanovením a neprispela k predvídateľnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa.“

Obdobne posudzoval veci aj Ústavný súd SR (II. ÚS 261/06), resp. ÚS ČR (sp. zn. I. ÚS 2014/10 zo dňa 7.4.2011 ku českému ekvivalentu horeuvedeného paragrafu - v ČR § 118a OSR).

Potom, čo žalobca a žalovaný prednesú svoje návrhy je súd povinný postupovať podľa § 118 ods. 2 O.s.p. Súd je povinný v priebehu konania svoju argumentáciu stručne zhodnotiť a zhrnúť, na ktoré právne

významné skutkové tvrdenia účastníkov zameria svoj proces dokazovania. Účastníci tak majú možnosť reagovať na intencionalitu (zameranie) dokazovania podľa právneho názoru súdu tým, že sa pokúsia tento predbežný právny názor súdu vyvrátiť. Toto ustanovenie má za účel vyhnúť sa aj tzv. prekvapivým rozhodnutiam (bližšie v Števček, M., Ficová, S. Občiansky súdny poriadok. Komentár. I. diel, 2. vydanie s. 420).

Uplatnenie § 118 ods. 2 O.s.p. počas súdneho konania môže byť pre priebeh a výsledok prvostupňového konania zásadné. Účelom cit. ustanovenia O.s.p. je vytvorenie možnosti pre účastníkov konania vo zvýšenej miere reagovať na tie neujasnené, resp. sporné otázky, ktoré súd pokladá za najvýznamnejšie. Ak by bol prvostupňový súd postupoval podľa § 118 ods. 2 O.s.p. v intenciách novej judikatúry Najvyššieho súdu SR, bola by žalovaná mohla venovať náležitú zvýšenú pozornosť a potrebný priestor na pojednávaniach tým skutkovým, resp. právnym otázkam, ku ktorým zaujíma postoj v podanom odvolaní. Pretože súd neuplatnil svoju procesnú povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p., žalovaná zamerala svoju procesnú aktivitu na pojednávaniach k iným právne relevantným okruhom, čo malo bez väčších pochybností vplyv na rozhodnutie súdu vo veci samej. Pokiaľ súd neoboznámil účastníka konania (teda i žalovanú) na pojednávaniach s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež predbežným náhľadom na to, ktoré z navrhnutých dôkazov (ne)treba vykonať, porušil súd svoju povinnosť a v tomto dôsledku žalovaná nemala možnosť prispôsobiť realizáciu svojich procesných práv a vo zvýšenej miere reagovať na otázky, ktoré súd pokladal za najvýznamnejšie a ktoré uviedol až v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Ďalej súd nevykonal výsluch svedka navrhovaného žalovanou, ktorý by vysvetlil spôsob uzatvárania poisťnej zmluvy, predkladania ponuky na uzavretie zmluvy a dojednaní osobitných zmluvných dojednaní. Výpoveď svedka mala potvrdiť argumentáciu žalovaného, že žalobkyňa sa mohla rozhodnúť, či podpíše poisťnú zmluvu aj s rozhodcovskou doložkou, a že žalobkyňa mohla rozhodcovskú doložku vylúčiť nepodpísaním osobitných zmluvných dojednaní bez toho, aby tým bol ovplyvnený zvyšok poisťného vzťahu. Súd túto argumentáciu žalovanej vyhodnotil bez vykonania dôkazu - výsluchu svedka - ako nepravdivú. Žalovaná preto zastáva názor, že súd nevykonal ohľadne okolností uzatvárania poisťnej zmluvy dostatočné dokazovanie a preto je zrejme, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Podľa názoru žalovanej zakladajú vyššie uvedené vady konania odňatie možnosti žalovanej konať pred súdom, prípadne inú vadu v konaní.

Poukázala na nález Ústavného súdu SR II.ÚS 499/2012. Žalovaná dávala súdu počas celého konania tento nález ÚS SR súdu do pozornosti, pretože tento má (okrem iného) dôležitý význam aj z hľadiska aplikácie smernice 93/13/EHS. Ku pripomienke ÚS, že OS, KS a ani NS SR sa nezaoberali faktom ako je to s priamym účinkom Smernice 93/13/EHS v horizontálnej úrovni uviedla principiálne nasledovné: Vo vzťahu ku doktrínalno a niekedy i judikatúrou namietanej nevyhnutnosti tzv. eurokonformného výkladu spotrebiteľského práva, najmä ku možnosti uzavrieť rozhodcovskú doložku v zmluvách, ktoré sú v národnom právnom poriadku označované ako spotrebiteľské, in concreto v súlade so Smernicou 93/13/EHS sa konštatuje, že Smernica nie je na zvrchovanom území Slovenskej republiky voči jeho občanom priamo zaväzujúca a jej účinok je priamy len za predpokladu, že (a) štát smernicu EÚ do svojho právneho poriadku neimplementoval a za (b) smernica zakladá právo občana, nie však jeho povinnosť a konečne za (c) jedná sa o vertikálny vzťah občan - štát. Ani jedna z týchto podmienok nie je v prípade zhora uvedenej smernice splnená. Smernica (podľa čl. 249 ZES) sama o sebe nemá horizontálny účinok (ako má napr. národný zákon) a je záväzná len pre členské štáty, ktorým je určená a to iba čo do výsledku, ktorý má byť dosiahnutý. Forma a prostriedok ako smernicu do svojho právneho poriadku zakomponujú, sú ponechané na členskom štáte.

Aj generálny advokát Lenze pri veci 91/92 Fazzini vs. Dori konštatoval: „Rozšíriť judikatúru ESD o horizontálny účinok smernice na oblasť vzťahov medzi jednotlivcami by znamenalo priznať Spoločenstvu právomoc stanovovať s priamym účinkom povinnosti ku ľuďom jednotlivcov, zatiaľ čo túto právomoc má len tam, kde je právo vydávať nariadenia.“ Smernica je určená ku tomu, aby jej obsah pred aplikáciou prešiel národným parlamentom, čo v prípade horizontálneho účinku nenastane.

Smernice teda nemôžu nadobúdať horizontálny priamy účinok, čo znamená, že jednotlivec sa ustanovenia smernice nemôže dovolávať voči inému jednotlivcovi (ESD C-152/84, ESD C-91/92).

To čo je však podstatné a bude použité v nasledovnej argumentácii, je výklad priameho účinku smerníc predostrel ESD vo veci ESR 1-6325, kde konštatoval, že „jednotlivci sa môžu priameho účinku smerníc dovolávať tiež vtedy, pokiaľ je smernica síce správne implementovaná, avšak vnútroštátne ustanovenia nie sú aplikované spôsobom, ktorý je so smernicou v súlade“ (ESD C-62/00) - toto sa bude týkať napr. odseku 19 Smernice 93/13/EHS v súvislosti so smernicou nesúladne aplikovaných ustanovení

vnútroštátneho práva vo veci rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách a to osobitne v poisťnej zmluve.

Ako totiž ústavný súd uvádza v časti III. bod 17/str. 25 nálezu II. ÚS 499/2012/ smernica 93/13/EHS má pre rozhodovanie v týchto prípadoch nezastupiteľný význam. Zvýšená ochrana spotrebiteľa bola do slovenského právneho poriadku transponovaná novelou O.z. č. 150/2004 Z. z. Jej právnym základom je smernica 93/13/EHS.

Z rozhodnutia I. ÚS 255/2010 vyplýva pre všeobecné súdy príkaz pri výklade a aplikácii právnej normy zohľadniť všetky súvislosti, účel a cieľ (výsledok) právnej normy.

Podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj "ZFEÚ") je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.

Z devätnásteho bodu odôvodnenia smernice 93/13/EHS vyplýva, že jej zámerom je, aby zmluvné podmienky v poisťných zmluvách nepodliehali tejto smernici, ak spĺňajú tam vymedzené kritériá:

- a) či sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu,
- b) či, ak ide o spotrebiteľskú zmluvu, nejde o poisťnú zmluvu /pričom v tomto prípade na rozdiel od iných spotrebiteľských zmlúv to nemá len formálny význam, ale priamo materiálny význam pre správnu aplikáciu smernice/,
- c) či skúmaná podmienka v poisťnej zmluve spadá pod výnimku stanovenú smernicou,
- d) a ak áno, potom smernicu neaplikovať alebo
- e) ak podmienka výnimke podľa smernice nevyhovuje, či nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku postupom podľa § 53 ods. 3 O.z. a
- f) ak nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, či je touto zmluvnou podmienkou spôsobená značná nerovnováha.

Porušenie takto vymedzeného logického postupu navyše za porušenia pravidiel spravodlivého procesu, je ústavne neprípustné a rovnako je v rozpore s výslovným zámerom Smernice 93/13/EHS. Ku tejto odbornej otázke sa vyjadrila aj Národná banka Slovenska, ako orgán dohľadu nad poisťovníctvom a gesčny orgán aj po stránke ochrany spotrebiteľov pri poskytovaní finančných služieb. Z jej vyjadrenia je zrejmé, že na základe správneho prekladu Smernice 93/13/EHS (český resp. anglický, či nemecký preklad), nie je zámerom smernice posudzovať podľa uvedenej smernice podmienky obsiahnuté v poisťných zmluvách, pokiaľ tieto vchádzajú do kalkulácie poisťného, čo sa podľa pregnantného vyjadrenia NBS, v prípade využitia rozhodcovských konaní poisťovňami na základe rozhodcovských doložiek, nepochybne aj deje. Takáto podmienka teda v dôsledku priameho účinku smernice (z dôvodu nesprávnej implementácie Smernice do slovenského právneho poriadku a následne nesprávnej aplikácie Smernice na poisťné zmluvy) nepodlieha súdnemu prieskumu, lebo je to v priamom rozpore so zámerom smernice. Opačný postup súdov v danej veci bol teda nesprávny a preto spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaná sa v súlade s rozhodnutím ESD vo veci Ratti C-148/78 ("bezprostredný účinok smernice slúži len ku uplatňovaniu subjektívneho práva jednotlivca") dovoľáva priameho účinku Smernice 93/13/EHS z hradiska aplikácie jej 19-teho odstavca na poisťnú zmluvu, ktorá je predmetom tohoto konania, a to pre neúplnú implementáciu Smernice do právneho poriadku SR.

Prepätá formalistický prístup súdov je v tom, že častokrát vo svojich rozhodnutiach označujú poisťnú zmluvu oprávneného nepravdivo ako napríklad úverovú zmluvu, či zmluvu o spotrebiteľskom úvere a toto dokonca považujú iba za formálnu chybu. To nasvedčuje tomu, že okolnosti, ktorá je z pohľadu smernice 93/13/EHS zásadná, a to, že ak ide o poisťnú zmluvu, majú z pohľadu ochrany spotrebiteľa platiť odlišné pravidlá, súdy nepriznávajú žiaden význam. Súd má v dôsledku správne vykladanej smernice povinnosť poisťnú zmluvu, ako v určitom zmysle výnimočnú spotrebiteľskú zmluvu, preskúmať z odlišných a ďalších hľadísk.

Z odlišného zámeru, ktorý má byť v prípade poisťných zmlúv podľa tejto smernice sledovaný, ďalej vyplýva pre všeobecné súdy povinnosť postupovať pri právnom posudzovaní poisťnej zmluvy odlišne. Zo zásady iura novit curia vyplýva, že všeobecné súdy sú povinné aplikovať normy práva Európskej únie ex offio, t. j. aj bez osobitného návrhu účastníkov konania. Túto povinnosť zvýraznil aj Súdny dvor EÚ v prípade Kraaijeveld (C-72/95), kde konštatoval, že ak má vnútroštátny súd povinnosť ex offio prihladiť na normy vnútroštátneho práva, ktorých sa strany nedomáhali, „musí v rámci svojej jurisdikcie z úradnej moci prihladiť tiež na to, či orgány členského štátu dodržali príslušné články smernice". Povinnosť zabezpečiť úplný účinok smernice prostredníctvom eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva v súlade s cieľom smernice vyplýva z rozhodnutí súdneho dvora napríklad v prípadoch Impact (C-268/06), Kofoed (C-321/05), Pfeiffer (C-397 a 403/01), Coote (C-185/97) a z radu ďalších rozhodnutí. Z čl. 288 ZFEÚ vyplýva, že rozhodnutie je záväzné v celom rozsahu.

Ak teda všeobecné súdy aplikujú vnútroštátne normy zamerané na ochranu spotrebiteľa, ktorých východiskom je smernica 93/13/EHS, sú povinné interpretovať a aplikovať právne normy v súvislostiach a s prihliadnutím na zámer tejto smernice obsiahnutý v jej 19 odôvodnení, ktoré sa poistných zmlúv vyslovuje dotýka. Súdy sú preto povinné pri preskúvaní dotknutej zmluvnej podmienky v poistnej zmluve postupovať tak, aby zohľadnili odlišnosti prípadu a skutočný zámer tejto smernice, resp. výsledok touto smernicou explicitne sledovaný, ktorý je jasne formulovaný v jej 19 odôvodnení, a ktorý je pre členský štát záväzný (cit. čl. 288 ZFEÚ), čo znamená, že súdy majú povinnosť vyhodnotiť či dotknutá zmluvná podmienka v poistnej zmluve oprávneného nepodlieha výnimke uvedenej v 19 odôvodnení smernice 93/13/EHS.

V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie ústavného súdu (IV. ÚS 77/02), podľa ktorého: „Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktoré môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala ... Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma ".

Z pohľadu princípov právneho štátu treba dodať, že od vstupu do Európskej únie zahŕňa reálne poskytnutie súdnej ochrany aj povinnosť súdu ex offio vykonávať eurokonformný výklad všeobecne a teda nielen v prospech spotrebiteľa. Konať ex offio neznamena konať nezákonne a jednostranne v prospech spotrebiteľa. Súdy nemôžu rezignovať na svoju ústavnú povinnosť rozhodovať zákonne a spravodlivo.

„V súlade s ústavnými garanciami práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces je taký postup súdu, v ktorom súd aplikuje právo v systematických súvislostiach a vzhľadom na účel a zámer právnych noriem" (I. ÚS 255/2010).

V okolnostiach prípadu to znamená aplikovať a interpretovať jednoduché právo najmä vzhľadom na 19 odôvodnenie smernice č. 93/13/EHS (účel a zámer Smernice, nie priamo proti jej zámeru...). Tvrdiť v súvislosti s uvedeným 19. tým odôvodnením, že „smernica reprezentuje len minimum ochrany spotrebiteľa a členské štáty môžu pristúpiť vo svojich vnútroštátnych právnych poriadkoch ku prísnejším opatreniam" je z pohľadu dikcie tohto ustanovenia „... nie je zámerom smernice hodnotiť podmienky v poistných zmluvách..." neprípustný výklad smernice "contra legem".

Zohľadnenie novely zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov Novelizáciou Exekučného poriadku v rámci z. č. 335/2014 Z. z. sa za § 243c vložil nový § 243d v ktorom je uvedený:

„(1) Exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. " Uvedené ustanovenie je platné a účinné od 1.1.2015.

Rozhodcovský rozsudok, o ktorého zrušenie sa v tomto konaní usilovala žalobkyňa spĺňa kumulatívne predpoklady obsiahnuté vo vyššie uvedenej novele:

a) ide o rozhodcovské rozhodnutie vydané v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015,
b) exekučné konanie na jeho základe (ako exekučného titulu v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku) ani do 3 mesiacov platnosti a účinnosti horeuvedenej novely Exekučného poriadku nebolo zo strany žalovaného iniciované.

Z horeuvedeného vyplýva, že v dôsledku aplikácie dispozície tejto právnej normy sa právne postavenie účastníkov konania obnovilo do stavu pred vydaním rozhodcovského rozsudku - žalobkyňa nie je viazaná povinnosťou založenou rozhodcovským rozsudkom a žalovaná nemôže uplatňovať nárok mu rozhodcovskými rozsudkami priznaný. Skutočnosť, že v dôsledku aplikácie § 234d Exekučného poriadku na uvedený rozhodcovský rozsudok prestáva tento rozsudok účastníkov zaväzovať, znamená, že uvedená novela Exekučného poriadku anuluje právoplatnosť tohto rozhodcovského rozsudku.

Tento názor potvrdzuje aj rozhodovacia prax súdov - viď. rozsudok Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 44C 113/2013, rozsudok Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 4C/74/2013, rozsudok Okresného súdu Nitra, sp.zn. 10C/160/2013 a pod., ktorými súdy zamietli žalobu v celom rozsahu, a konštatovali, že žalobe, aj keď bola dôvodná, nie je možné vyhovieť, nakoľko po podaní žaloby došlo k takým skutočnostiam, ktoré v podstate ovplyvnili vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku a teda odpadol dôvod ako aj dôvodnosť žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. V dôsledku novely

Exekučného poriadku teda nastala skutočnosť, na základe ktorej by sa rozhodnutie súdu vo veci zrušenia rozhodcovského rozsudku javilo ako nadbytočné.

Uvedené súdne rozhodnutia vychádzajú z úplne rovnakého skutkového stavu, aký je v prípade poistnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným.

V materiálnom právnom štáte by mal byť jedným z najvýznamnejších právnych princípov princíp právnej istoty a z neho vyplývajúci princíp predvídateľnosti práva. V súlade s princípom právnej istoty a predvídateľnosti práva by mal byť taký postup súdu, v ktorom súdy v obdobných prípadoch rozhodnú podobne.

Zákonom č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní bolo s účinnosťou od 1.1.2015 v čl. V zavedené ust. § 243d zák. č. 233/1995 Z. z., ktoré sa dotýka aj účinkov rozhodcovského rozsudku, ktorý je predmetom tohto konania.

Podľa § 243d zák. č. 233/1995 Z. z. rozhodcovské rozhodnutie, ktoré vzniklo pred 1.1.2015 a ktoré nebolo dané na exekúciu do 31.3.2015, prestáva účastníkov konania zaväzovať. Lustráciou prípadov vedených na Okresnom súde Nové Zámky (potenciálny súd žalobkyne ako povinného v potenciálnom exekučnom konaní) je možné zistiť, že rozhodcovský rozsudok žalobkyne nebol daný na exekúciu, preto rozhodcovský rozsudok žalobkyne prestal účastníkov konania zaväzovať.

Citovala § 35 zák. č. 244/2002 Z. z., § 159 ods. 1 a 2, § 161 ods. 1 O.s.p., § 41 ods. 1 zák. č. 233/2005 Z. z. Záväznosť rozhodnutia je právny pojem, ktorý zákon spája s jeho právoplatnosťou. Právoplatnosť je vlastnosť rozhodnutia, ktorá znamená jeho záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť (riadnymi opravnými prostriedkami). Z uvedeného plynie, že rozhodcovský rozsudok, ktorý je predmetom konania tým, že prestal byť záväzný, prestal byť právoplatný a nemá vo vzťahu k účastníkom konania žiadne právnej činky, nezakladá právo a ani nezväzuje k povinnosti. Iba právoplatný rozhodcovský rozsudok môže byť zároveň predmetom konania podľa § 40 a nasl. zák. č. 244/2002 Z. z.. Zmyslom a účelom súdnej kontroly nad rozhodcovskými rozsudkami podľa § 40 a nasl. zák. č. 244/2002 Z. z. je prieskum takého rozhodnutia rozhodcovského súdu alebo rozhodcu, ktorý má pre dotknutého účastníka nejaký právny význam. Každé rozhodnutie má právny význam vtedy, ak deklaruje stav (deklaratórne rozhodnutie) alebo oprávňuje k právu alebo zaväzuje k povinnosti (konštitutívne rozhodnutie). V okolnostiach prípadu ide o konštitutívne rozhodnutie, ktoré niečo právne konštituuje iba vtedy, ak ku niečomu zaväzuje. Zmyslom žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku je brániť sa proti účinkom rozhodcovského rozsudku, čoho nevyhnutným predpokladom je jeho záväznosť.

Ak mala v čase podania žaloby žalobkyňa problém s rozhodcovským rozsudkom ten, že sa obávala jeho vynucovania zo strany žalovanej, v súčasnosti pre zmenu právnej úpravy už ten problém mať nemôže. Súd je miestom riešenia takých vo svojej podstate krajných konfliktov, ktoré nie je možné vyriešiť inou cestou, teda mimo súdne. Podstatu konfliktu, ktorý priviedol žalobkyňu pred súd, vyriešil zákon. Zákon dal žalobkyňi to, čo sa snažila v tomto konaní: dosiahnuť, aby ju rozhodcovský rozsudok nezaväzoval k povinnosti voči žalovanej. Vzhľadom na okolnosť, že rozhodcovský rozsudok žalobkyňu nezaväzuje, a teda že nie je právoplatný, nie je už v skutočnosti čo rušiť.

Žalovaná zároveň poukázala na rozsudky Okresného súdu Svidník, ktoré žalobu v podobnej veci zamietli (4C 152/2013, 4C 153/2013) s veľmi logickou právnou argumentáciou, že oprávneným záujmom žalobcu ako spotrebiteľa predsa nemôže byť jeho účastníctvo v ďalšom súdnom konaní, ktoré by hypoteticky pokračovalo po zrušení rozhodcovského rozsudku.

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovanej nevyjadřila, odvolací návrh nepodala.

4. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení CSP (zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov), účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj „O.s.p.“), keďže podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385

ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

Odvolačný súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasiť s argumentáciou použitou súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku). U dôvodov predostretých súdom prvej inštancie dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 387 ods. 2 CSP), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí urobiť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaniach (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP) a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvej inštancie dopĺňa (§ 387 ods. 2 CSP in fine) nasledovné:

5. Predmetom odvolacieho konania bolo v danom prípade posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol správne, keď žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku v celom rozsahu vyhovel.

6. Podľa § 47 ods. 1 veta prvá, a ods. 4 ZoKR v znení účinnom do 31.12.2019: (1) Ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi. (4) V konaniach prerušených podľa odseku 1 možno pokračovať na návrh správcu; správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu.

Z obchodného vestníka 20/2018, vydaného 29.1.2018 vyplýva, že uznesením Okresného súdu Košice I z 23.1.2018 sp. zn. 31K/28/2017 bol o.i. vyhlásený konkurz na majetok dlžníka: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, a bol ustanovený správca podstaty.

V prvom rade odvolací súd uvádza, že v odvolacom konaní konal priamo so žalovanou obchodnou spoločnosťou, nakoľko predmetom konania je žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku a tento žalobkyňou uplatnený nárok sa priamo netýka majetku žalovanej podliehajúceho konkurzu. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti aj Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. februára 2015 č. k. III. ÚS 710/2014 - 35, v ktorom uviedol, že: „Ústavný súd po posúdení povahy uplatneného práva sťažovateľkou v konaní pred všeobecnými súdmi konštatuje, že sa priamo netýka majetku podliehajúceho konkurzu patriacemu úpadcovi. Sťažovateľka si neuplatňovala majetkové práva voči odporcovi, ktorý je v konkurze, predmetom konania bola žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom súd preskúmava postup a rozhodnutie rozhodcu alebo rozhodcovského súdu. V uvedenom konaní zákon za striktné daných podmienok vytvára priestor pre súdnu kontrolu nad rozhodcovskými rozsudkami v medziach uvedených v § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov. Súdna kontrola je obmedzená na to, či boli splnené základné podmienky prejednaná a rozhodnutie sporu, vzhľadom na ústavne garantované právo na súdnu ochranu. Z uvedeného vyplýva, že nároky sťažovateľky v konaní na zrušenie rozhodcovského rozsudku nie sú majetkového charakteru. Preto podľa názoru ústavného súdu napriek vyhlásenému konkurzu na majetok odporcu nič nebráni tomu, aby všeobecné súdy rozhodli o žalobnom návrhu sťažovateľky (podobne napr. I. ÚS 158/04).“(porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29.10.2019 sp. zn. 5Cdo/94/2019)

7. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku bola skutočnosť, že rozhodcovská doložka je neprijateľnou podmienkou a teda absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou, pretože nebola individuálne dojednaná a znevýhodňovala žalobkyňu, nakoľko rozhodcovské konanie sa uskutočnilo na rozhodcovskom súde podľa výberu žalovanej bez toho, aby tento výber mala žalobkyňa možnosť akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť, resp. aby mala možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Rozhodcovský súd teda nemohol na základe tejto doložky rozhodnúť a nemal právomoc vo veci konať.

8. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozsudkom prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok je vecne správny, jeho odôvodnenie je jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vysporiadať so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, a spĺňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd konštatuje, že žalovaná v odvolaní v súvislosti so záverom prvoinštančného súdu, že predmetná rozhodcovská doložka je neplatná a preto na základe nej nemohlo dôjsť platnému rozhodcovskému rozhodnutiu, neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvoinštančného súdu a s ktorými by sa prvoinštančný súd náležite

nevysporiadal. Námietskú o nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozsudku nepovažuje odvolací súd preto za dôvodnú

Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku (v súlade s § 387 ods. 2 CSP) preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalovanej uvedené v odvolaní.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 ZoRK v znení účinnom do 31.12. 2014, rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 a ods. 2 vety prvej ZoRK v znení účinnom do 31.12. 2014, rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

Podľa ustanovenia § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania je nesporné, že predmetná poisťovná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou. Zároveň je nesporné, že žalobkyňa bola v súvislosti s touto poisťovnou zmluvou účastníkom rozhodcovského konania, preto je aktívne legitimovaná v zmysle § 40 ods. 1 písm. c/ ZoRK v znení účinnom do 31.12. 2014, na podanie žaloby o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku, pretože popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy (dohody). Žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku podala dňa 26.2.2013, teda v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku, ktorý jej bol doručený dňa 4.2. 2013.

Pokiaľ z obsahu odvolania žalovanej možno vyvodiť, že namietala nesprávnosť záveru prvoinštančného súdu, že predmetná rozhodcovská doložka (zmluva) nebola dojednaná individuálne a v dôsledku toho je neplatná, tak v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že pod pojmom „individuálne dojednanie“ je potrebné rozumieť osobitne dohodnuté práva a povinnosti zmluvných strán, teda prípady, keď o právach a povinnostiach obsiahnutých v zmluve obe zmluvné strany rokujú a keď majú možnosť ovplyvniť obsah konkrétnych ustanovení. Pokiaľ sú zmluvné podmienky dodávateľom vopred pripravené a naformulované a spotrebiteľ ich obsah ovplyvniť nemôže a tým, že nemá ani možnosť alternatívnej voľby pre rozhodovanie prípadných sporov, nejde o individuálne dohodnuté zmluvné ustanovenia. Rozhodnutie rozhodcovského súdu vydané na základe neplatnej rozhodcovskej doložky je rozhodnutím vydaným nepríslušným orgánom a teda ide o nulitný právny akt.

Pokiaľ žalovaná poukazovala na to, že v tomto prípade bola rozhodcovská doložka individuálne dohodnutá, a to v Osobitných zmluvných dojednaniach, ktoré žalobkyňa osobitne podpísala, odvolací súd poukazuje na to, že Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k poisťovnej zmluve sú súčasťou Všeobecných poisťovných podmienok, uvedené hneď za kolónkou určenou na dátum a podpis poisťovníka a sú obsiahnuté vo formulárovej predtlačí pripravenej žalovanou. Vychádzajúc z textu formulárovej predtlače poisťovnej zmluvy žalobkyňa nemala možnosť tieto ovplyvniť, mohla len túto časť zmluvy, v ktorej sú obsiahnuté dve dojednania (okrem rozhodcovskej doložky aj dojednanie o ukončení poistenia neuhradením poisťovného), nepodpísať. Navyše, v odseku 2 Osobitných zmluvných dojednání, ktoré podľa predtlače chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku, je odkaz na rozhodcovské konanie upravené v časti XV. Všeobecných poisťovných podmienok. Len samotná skutočnosť, že tzv. Osobitné zmluvné dojednania sú odčlenené od Všeobecných poisťovných podmienok nadpisom a že ich žalobkyňa podpísala osobitne v ten istý deň ako Všeobecné poisťovné podmienky, ešte neznamená, že tieto osobitné zmluvné dojednania a v rámci nich pod bodom 2 aj rozhodcovská doložka, boli individuálne dojednané. Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobkyňa podpísala aj Záznam o požiadavkách a potrebách klienta (č.l. 150 spisu), ktorý rovnako potvrdzuje, že tretia osoba (sprostredkovateľ poistenia zapísaný v zozname vedenom Národnou bankou Slovenska) odlišná od poisťovne pri osobnom stretnutí pred uzavretím poistenia vyčerpávajúco informovala žalobcu o všetkých okolnostiach súvisiacich s poistením, pričom na zázname o požiadavkách a potrebách klienta žalobkyňa uviedla, že nič ďalšie už nepožaduje vysvetliť a ani nič ďalšie "dojednať", že táto listina preukazuje, že žalobkyňa mala pred vznikom poistenia dostatok informácií o voľbe rozhodcovského konania a dostatočne vytvorenú možnosť "dojednať" aj niečo "ďalšie", t. j. iné ako napokon dojednala a podpísala, že žalobkyňa mala možnosť nie „len“ osobitné dojednania nepodpísať, ale navyše aj „dojednať“ ďalšie individuálne podmienky v rámci poisťovného vzťahu, pričom túto možnosť žalobkyňa v styku s odborníkom zapísaným v zozname Národnej banky Slovenska odlišným od žalovanej, neuplatnila, že súd sa s uvedeným dôkazom vôbec nevysporiadal, čo zakladá nepreskúmateľnosť rozsudku, že dojednanie rozhodcovskej doložky v danom prípade bolo jednoznačne výsledkom slobodného rozhodnutia žalobkyne, nešlo ani o neprijateľnú podmienku, keďže žalobkyňa mohla túto podmienku individuálne ovplyvniť (aj vylúčiť) bez toho, aby tým bol ovplyvnený

zvyšok poistného vzťahu a dojednanie rozhodcovskej doložky bolo plne v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky a žalobkyňa nevyužila svoje právo od rozhodcovskej doložky odstúpiť, odvolací súd k tomu uvádza nasledovné:

Zo Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k PZ č. 4366490130, podpísaného žalobkyňou podľa tvrdenia žalovanej pred vznikom poistenia, vôbec nevyplýva, že by bola žalobkyňa vyčerpávajúco informovaná o všetkých okolnostiach súvisiacich s poistením (tvrdenie žalovanej), že žalobkyni boli vysvetlené všetky skutočnosti vo všeobecných poistných podmienkach a ďalších náležitostiach poistnej zmluvy, ako aj o spôsobe mimosúdneho riešenia sporov formou popísanou v čl. XV všeobecných poistných podmienok. V zázname sa uvádza, že v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poistných podmienok poisťovne platných od 1.1.2007 (XV. časť).

Práve odkazy v takýchto listinách, či už v Zázname o požiadavkách a potrebách klienta k PZ č. 4366490130 alebo v Osobitných zmluvných dojednaniach č. 01/2007 k poistnej zmluve na čl. XV všeobecných poistných podmienok, kde je upravené rozhodcovské konanie, robí takúto dohodu o rozhodcovskej zmluve pre spotrebiteľa nezrozumiteľnou. Práve takéto dojednania spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže takéto odkazy na niekoľko listín a na niekoľko ustanovení rôzne umiestnených v týchto listinách, značne sťažujú orientáciu v zmluvných dojednaniach bežnému spotrebiteľovi.

V listinnom dôkaze - zázname sa nachádza iba zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez akéhokoľvek objasnenia rozdielov medzi rozhodcovským a súdnym konaním. Hoci tento listinný dôkaz vyhodnotený nebol, táto okolnosť sama o sebe nie je vzhľadom na vyššie uvedené dôvodom umožňujúcim zrušenie rozsudku.

Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dojednaná a ktorá určuje, že spory zo zmluvy budú riešené výlučne rozhodcovským súdom, je neprijateľná. Takéto dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli bezpochyby vo svojich dôsledkoch k tomu, že žalobkyni ako spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú jej zaručujú ustanovenia § 52 a nasl. O.z.. Rozhodcovská doložka preto v tomto prípade predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá je v zmysle § 53 ods. 4 O.z. v znení účinnom do 31.12.2007 neplatná.

V súvislosti s argumentáciou žalovanej, že žalobkyňa mala možnosť v zmysle Dodatku č. 2 k Všeobecným poistným podmienkam z 21.5.2007 (č. I. 65-66 spisu) do 30 dní odmietnuť dojednanie upravené v časti XV. VPP, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že neplatnú rozhodcovskú doložku nie je možné nahradiť (konvalidovať) ani dodatočnou zmenou VPP, pričom zmena VPP (ktorá je za splnenia zákonných podmienok nepochybne súčasťou poistnej zmluvy) je možná jedine na základe písomnej dohody medzi účastníkmi zmluvy. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že uvedený dodatok, na ktorý sa žalovaná v odvoláva, nebol medzi zmluvnými stranami dojednaný písomne, preto nespĺňa atribúty platnosti. Na tomto závere nič nemení ani dojednanie nachádzajúce sa vo VPP časť XVII. - Záverečné ustanovenia bod 7d, z ktorého vyplýva: „Poisťovňa má právo vykonávať zmeny VPP a nadväzujúcich osobitných poistných podmienok formou dodatkov a doplnkov alebo vyhlásením ich úplného znenia ... . Zmeny VPP, osobitných podmienok, ich dodatkov a doplnkov sú voči poisťovníkovi účinné ich vyhlásením prostredníctvom zverejnenia na internetovej stránke ...“

Pokiaľ ide o ďalšiu odvolaciu námietku, treba prisvedčiť žalovanej, že zo zápisnice z pojednávania prvoinštančného súdu zo dňa 29.3.2016 (kedy prvoinštančný súd vyhlásil dokazovanie za skončené) nevyplýva, že by si prvoinštančný súd splnil svoju procesnú povinnosť v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. Procesný postup súdu v rámci pojednávania bol do 30.6.2016 rámcovo upravený v ustanovení § 118 O.s.p., z ktorého vyplývalo: „Po začatí pojednávania účastníci prednesú alebo doplnia svoje návrhy a predseda senátu alebo samosudca oznámi výsledky prípravy pojednávania.“ (§ 118 ods. 1 O.s.p.). „Po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.“ (§ 118 ods. 2 O.s.p.). Z dôvodovej správy k ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. pritom vyplývalo, že zaradenie tohto ustanovenia do Občianskeho súdneho poriadku malo za cieľ zvýšiť predvídateľnosť postupu súdu a posilniť právo na spravodlivý súdny proces; v záujme dosiahnutia predvídateľnosti postupu a rozhodovania ukladalo toto ustanovenie súdu povinnosť oboznámiť účastníka konania (od 1.7.2016 strana sporu - pozn. odvolacieho súdu) na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež s predbežným náhľadom súdu na to, ktoré z navrhnutých dôkazov treba, resp. netreba vykonať. Účastníkovi konania (strane) mala tým byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôsobiť uplatňovanie

(realizáciu) svojich procesných oprávnení (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/236/2010 zo dňa 14.4.2011 alebo sp. zn. 3MCdo/18/2010 zo dňa 17.2.2011). Odvolací súd však poukazuje aj na to, že ani v samotnom sporovom konaní nemuselo mať nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. vždy za následok odňatie možnosti konať pred súdom - porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/128/2011 zo dňa 10.10.2012 a sp. zn. 4Cdo/167/2012 zo dňa 28.5.2013, z ktorého dokonca vyplýva záver, že nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. nemá za následok odňatie možnosti konať pred súdom. S uvedeným záverom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Okrem toho odvolací súd konštatuje, že vzhľadom na jednoznačnú a konzistentnú skutkovú a právnu argumentáciu uvedenú v žalobe a žalobkyňou prezentovanú v rámci prvoinštančného konania, nemohol uvedený procesný nedostatok spôsobiť pre žalovanú nepredvídateľnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu. Nemožno nespomenúť okolnosť, že strana žalovanej (rovnako strana žalobkyne) sa pojednávania dňa 29.3.2016 nezúčastnila a žalovaná súhlasila s prejednaním a rozhodnutím veci v jej neprítomnosti. Pokiaľ žalovaná v odvolaní poukazovala na to, že v dobe rozhodovania prvoinštančného súdu už bolo účinné ustanovenie § 243d ods. 1 Exekučného poriadku a v dôsledku toho podľa jej názoru stratilo súdne konanie o návrhu na zrušenie sporného rozhodcovského rozsudku význam, odvolací súd uvádza, že uvedený právny záver nie je správny.

Znenie § 372w O.s.p. v znení účinnom v čase rozhodovania súdu prvej inštancie obsahovalo prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2015 a stanovovalo povinnosť súdu dokončiť spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku (spory spĺňajúce podmienky podľa osobitného predpisu - zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní), ktoré začali na súde pred 1.1.2015 a do tohto dátumu neboli právoplatne ukončené.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa je v zmluvnom vzťahu so žalovanou, s ktorou uzavrela poisťnú zmluvu obsahujúcu spornú rozhodcovskú doložku, na základe ktorej bol vydaný sporný rozhodcovský rozsudok, ktorého zrušenia sa v postavení spotrebiteľa v spore domáhala. Podľa názoru odvolacieho súdu, spor (konanie) o zrušenie rozhodcovského rozsudku na základe žaloby spotrebiteľa nestratilo zmysel nadobudnutím účinnosti § 243d ods. 1 Exekučného poriadku. V dôsledku účinnosti § 243d ods. 1 Exekučného poriadku rozhodcovský rozsudok vydaný pred 1. januárom 2015 nezanikol, nezrušil sa, nezanikla jeho právoplatnosť, uvedenou právnou úpravou nebol anulovaný, len dňom 1. apríl 2015 nie je vykonateľným exekučným titulom, ak do 31.3.2015 nebol podaný návrh na jeho vykonanie. Právna úprava uvedená v 243d ods. 1 Exekučného poriadku neodstránila medzi stranami neistotu, či žalovaná má voči žalobkyňi pohľadávku, o ktorej rozhodol sporný rozhodcovský rozsudok. Okrem toho, prvoinštančný súd v spore (v konaní) o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemal možnosť objektívne zistiť, či na podklade exekučného titulu - sporného rozhodcovského rozsudku vydaného pred 1. januárom 2015 nezačalo exekučné konanie na niektorom inom súde, ako na Okresnom súde Galanta, preto podľa názoru odvolacieho súdu bolo potrebné začať spor (konanie) o zrušenie rozhodcovského rozsudku dokončiť.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil, čo sa týkalo aj rozhodnutia o náhrade trov konania, ktoré súd prvej inštancie vyhradil na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozsudku vo veci samej. O trovách konania (prvoinštančného i prvého odvolacieho konania) rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

9. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa bola plne úspešná aj v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu, keď nevidel v predmetnom spore dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 257 CSP. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

10. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods. 1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods. 2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)